

ارزیابی توسعه پایدار محیط زیست شهری

محمد شکوهیان^۱، سعید عطاران^۲

۱،۲- دانشکده مهندسی دانشگاه فردوسی مشهد

خلاصه

این مقاله به دنبال یک توضیح کلی و ارائه دورنمایی از نحوه تقابل دو اصل مهم زندگی بشر امروز یعنی پیشرفت و توسعه مداوم و پایدار از یک سو و محیط زیست شهری از سوی دیگر است. همانطور که بشر برای دستیابی به زندگی بهتر هر روز به سمت فناوریهای جدیدتر پیش می رود به نظر می رسد در صورت عدم توجه جدی به مقوله های زیست محیطی، تمام تلاشهای جهت بهبود سطح زندگی خود را به علت نبود منابع کافی و تخریب محیط زیست در مدت کوتاهی از دست بدهد. به همین سبب نیاز به توسعه ای پایدار در تمام سطوح زندگی چه از نظر اقتصادی، اجتماعی و مدیریت صحیح محیط زیست و منابع و امکانات موجود و همچنین بهره گیری از تمام توان جهت بررسی و ارائه الگوی مناسب برای یک شهر پیشرفته که علاوه بر ارضاء نیازهای ساکنانش به مقوله محیط زیست توجه ویژه دارد امری ضروری است. باید توجه نمود ارائه الگوی متناسب با هر شهر بر حسب استعدادها و تواناییهای آن منطقه صورت پذیرفته که این خود نیاز به بررسی پارامترهای متعدد و احتساب آنها در نحوه تحریک جامعه مورد بحث برای نیل به زندگی بهتر و البته پایداری این زندگی دارد. در این مقاله به طور ضمنی به بررسی مفاهیم اساسی توسعه پایدار و محیط زیست شهری پرداخته می شود و در انتها به صورت خلاصه به ذکر عوامل ناشی از توسعه موثر بر محیط زیست شهری و ارائه راهکارهای مورد نیاز برای نیل به این هدف پرداخته می شود.

کلمات کلیدی: الگوی پایداری، توسعه پایدار، فناوری اطلاعات و ارتباطات، مدیریت پایدار.

۱. مقدمه

در سالهای اخیر جهان با افزایش بی رویه جمعیت بشر روبرو بوده است که این امر نیاز به تامین شرایط و امکانات و همچنین نیاز به ارتباطات بیشتر را موجب می شود. این ارتباطات به نوبه خود نیاز به گسترش جغرافیای اسکان انسان را رقم می زند. امری که در سالهای اخیر با گسترش شهرها و افزایش جمعیت شهری محقق شده است. این توسعه گرچه در ابتدا کاملاً ساده و بدون اجتناب به نظر می رسید، اما با افزایش این روند و ایجاد متروپلیس ها، نیاز به برنامه ریزی جهت کاربرد بهینه امکانات و افزایش بازدهی از یک سو و مقابله با کمبود انرژی و استفاده از زمان از سوی دیگر موجب ایجاد دیدی جدید در این زمینه گردید.

با افزایش استانداردهای زندگی بشر و نیاز به امکانات جدیدتر، نیاز به یک برنامه مدون برای هر منطقه شهری کاملاً احساس شد. امکاناتی مانند فضاهای سبز شهری، فضاهای تفریحی و فرهنگی، فضاهای مورد نیاز برای تامین اقلام مورد نیاز روزانه شهرنشینها که با پیشرفت فناوریها، هر روز جدیدتر می گردد از آن جمله می باشد.

با توجه به محدودیت امکانات و فضاها، تداوم توسعه شهرها نیاز به یک طراحی کامل و البته در داخل محدوده جغرافیایی و تواناییهای شهری دارد. بر اساس آنچه که گفته شد و با توجه به توسعه نیازهای شهرنشینی این پایداری توسعه دارای پارامترهای متفاوتی بوده که نیاز به ایجاد مدل های محاسباتی با توجه به این پارامترها را لازم می کند.

در کشور ما ایران با توجه به گسترش شهرنشینی در ۳۰ سال اخیر از ۲۰ درصد کل جمعیت به ۷۰ درصد و افزایش روزبه روز این روند نیاز به طرح های جامع شهری محسوس می باشد. این امر موجب شده است در چند سال گذشته شهرداریها به سمت طراحی و تصویب طرح جامع شهری اقدام

^۱ استادیار دانشکده مهندسی

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد عمران- مهندسی محیط زیست